

La rebel·lió catalana

labutxaca

www.labutxaca.cat
info@grup62.com

Antonio Baños Boncompain

LA REBEL·LIÓ CATALANA

Notícia d'una república
independent

labutxaca
Barcelona

Primera edició: març del 2013

© Antonio Baños Boncompain, 2013

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
labutxaca

Fotocomposició: Víctor Iguar, s.l.

Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 5.724-2013

ISBN: 978-84-9930-653-7

Tots els drets reservats.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

SUMARI

L'autor es presenta	13
Glossari	17
I. Marxem	27
II. L'adversari	87
III. Lo català com a anomalia	113
IV. La mad-press i la cosmovisió provincial	125
V. Arguments per a la dependència	137
VI. L'argument econòmic (i la seva insegura eficàcia)	173
VII. L'argument històric: allò que tal vegada s'esdevingué	189
VIII. Puix que parla català, Déu li doni glòria	203
IX. La República i el món	215
X. La República catalana	237

*Per a l'Anna, la Marta, l'Imma i l'Eugènia.
Els llibres són tan lents i la llibertat tan voraç.*

«Quan en el curs dels esdeveniments humans es fa necessari per a un poble dissoldre els vincles polítics que l'han lligat a un altre [...] el just respecte a l'opinió de la Humanitat exigeix que declari les causes que l'impulsen a la separació».

DECLARACIÓ D'INDEPENDÈNCIA
DELS ESTATS UNITS, 1776

L'AUTOR ES PRESENTA

Aquest és un llibre sobre Catalunya i el seu destí com a nació. Una reflexió periodística sobre els motius i les raons que acumulen els que creiem en les bondats evidents d'un procés d'independència. El llibre, ja ho llegireu, no té pretensions científiques, ni mètodes acadèmics, ni dades exhaustives. És un conjunt d'idees per fer més fàcils, relaxades i engrescadores la discussió i la reflexió.

I com passa sempre a Catalunya quan algú es posa a escriure sobre el país o el seu esdevenidor, el primer que ha de fer és identificar-se.

Catalunya mai no ha estat un país a gust dels catalans, que, des de temps immemorials, han maldat per canviar-la i emmotllar-la a les seves aspiracions. I si un vol entrar de grat a cantar dins aquestes caramelles polifòniques de patriotes i reformadors que sempre tenim voltant pel país, és imprescindible que mostri la seva genealogia. La política, és clar, que d'etnicisme a Catalunya només en trobem en alguns diaris editats a Madrid. La sorprenent paradoxa és que el món del catalanisme ha estat més divers i complex que la mateixa Catalunya i per això sempre és útil retratar-se patriòticament abans de parlar.

Jo, que Déu em perdoni, abans era un federalista, com tants catalans. Era partidari d'una Espanya adúltera embolicada amb una Catalunya que li fes de «querida». M'explico. Sabíem que Espanya mai no es casaria amb un federalisme autèntic i que l'autonomia era només un entreteniment per distreure allò que se'n deia «poders fàctics de l'espanyo-

lisme més intolerant». I nosaltres, voluntariosos com aquelles sofertes amants dels burgesos del XIX, ens dèiem: «D'acord, l'Estat mai no deixarà la dona castellanocèntrica, però almenys ens ha posat un piset, una botiga de betes i fils i ens ha retirat de la protesta i la queixa constants». Aquesta fe utilitària en l'autonomia, com a tanta gent, se'ns va anar afeblint fins que vam admetre que fèiem el ridícul. I d'allà, molts ja vam treure el Sant Cristo gros de la independència i la República i tan contents.

Ja ho veieu, jo, com Macià, Companys i Pujol, també vaig trigar força a fer-me indepe. Pertanyo, doncs, a una noble tradició del sobiranisme de mitjana edat. De rauxa adulta.

Així que, tot desfiant les sempre científiques tesis de la premsa de Madrid, a mi no em van fer indepe ni la TV3 de *L'escurçó negre* ni *La Vanguardia* de Màrius Serra. És gairebé impossible de creure, però van ser els pares de la millor Espanya de la història —Aznar, Pedro Jota i Ansón— els que em van empènyer cap a la sedició. El que em fa ràbia és que ens morirem sense saber si la seva indústria de desafectes era feta a consciència o sense voler.

Servidor, mig de Nou Barris, mig de Sant Andreu, és un català dels de tota la vida. És a dir, amb els quatre avis de fora. Mai, ni un quart d'hora, he estat nacionalista. Sóc d'aquells a qui les pàtries perdudes i llunyanes els fan més mandra que les futures i possibles. Crec, doncs, que la República catalana ha de ser una comunitat política antiromàntica. Civilitat, llibertat i catalanitat són termes relligats per una tradició, és cert, però ens toca posar-les al dia i en pràctica. Ja em podeu dir neonoucentista, que no m'ofendré pas.

Si em voleu trobar a l'eix social, pasturo pels ufanosos camps de l'anticapitalisme, on cada dia es troba a gust més

L'AUTOR ES PRESENTA

gent. En aquest sentit, sóc dels que creu que la rebel·lió catalana ha de ser completa i ha de portar-nos reconstruir tots els discursos i totes les realitats. Sistema productiu inclòs. Tot alhora. I amb alegria.

A. B. B.

GLOSSARI

Com sabem molt bé els catalans, les paraules que es refereixen a la nostra situació política són, sovint, les nostres pitjors enemigues. Per tal d'aclarir, encara que sigui de forma breu, el significat correcte dels mots emprats en aquest llibre, heus aquí un petit glossari. La polisèmia catalana, tal vegada incomprendible, quan parlem de termes com ara Madrid o Espanya és tractada aquí de forma, diguéssim, eixerida. Ja em direu si això us aclareix les idees o afegeix confusió a l'enrenou, efecte que seria, tot sigui dit, d'una catalanitat impecable.

MADRID/MADRIT

Madrid és la ciutat. Madrit és la Cort. La diferència substancial entre ambdues és que a Madrid hi viu gent i a Madrit no. El primer és un lloc físic i el segon es tracta més d'un espai relacional. La gent, a Madrit, no hi té amics ni parents. Té contactes, influències i agenda. Madrit és una troca de poder que els veïns de Madrid sospiten, ensumen, però de la qual no es beneficien (excepte els restauradors d'alta gamma i alguns locals d'oci nocturn). Madrit roba. A Madrid li roben i l'enganyen com a tothom.

Hi ha una àmplia bibliografia que ha debatut sobre si Madrit ha afavorit Madrid o ha castigat la seva espontaneïtat. No ho sabrem mai. De totes maneres, quan parlem del nucli de poder administratiu/mediàtic/financer dedicat a la defensa innegociable de La Idea De España i al control i sotmetiment de les perifèries, parlem de Madrit. De l'encisadora ciutat que mai no dorm i que acull tothom en diem Madrid.

LA REBEL·LIÓ CATALANA

MADRID METONÍMIC

Moscou ordena la invasió. Washington té por de la inflació xinesa. Pequín creu correcte el resultat de la cimera internacional. D'aquesta manera de prendre una part (la capital) per un tot (els interessos d'un estat), se'n diu metonímia. Quan es digui que Madrid ens prohibeix, ens roba o no ens comprèn, hem de tenir clar que es tracta del Madrid metonímic o, com surt en aquest llibre: Madrit, AGE o Estrella de la Mort.

ESPANYA

Sóc dels que creu, per ironia poètica i tendència gastronòmica, en la teoria que diu que el nom d'Espanya té origen púnic. I que els fenicis anomenaven la Península «I-spn-ya», que voldria dir 'terra de conills'. Això no ve al cas, però fa gràcia. El criteri d'aquest llibre és que Espanya equival a la península Ibèrica. Dit això, portuguesos i catalans seríem espanyols en una línia de semàntica política que mantenien, entre altres, el rei Jaume I i alguns federalistes catalans del XIX. Espanya és allò que es troba per sota dels Pirineus, i els pobles d'Espanya, totes les gents i nacions que hi viuen. Actualment, Espanya es troba escassament dividida en tres estats: Portugal, el Regne d'Espanya i el Principat d'Andorra. Estic amb Torres i Bages quan va definir Espanya de la manera següent: «Conjunt de pobles units per la Providència», que tots sabem, és d'allò més graciosa. Espanya, així a seques, defineix la terra i la gent, no l'Estat espanyol, que en el llibre té altres denominacions.

EL REGNE

L'Estat constituït com a Regne d'Espanya i tota la seva contingència. El Regne és l'Espanya actual, la que vivim cada dia. El Regne defineix especialment l'administració i el poder. L'imaginari unionista i borbònic. El pes de l'Estat en tota la seva feixuga majestat. El «esto es lo que hay, te guste

o no» entès com a màxima política i norma convivencial. El Regne són els que manen.

LA HISPACONSTI

És una de les encarnacions simbòliques del Regne d'Espanya. Es tracta d'aquell país imaginari que hauria nascut immaculat de la Constitució del 78. Modern, racional, jove i tolerant, la Hispaconsti seria aquella Espanya que no és identitària ni nacionalista. El lloc on, sense violència, es pot parlar de tot. El somni de Habermas, terra de patriotes constitucionals. A la Hispaconsti els catalans ens sentim acollits i valorats. Els nacionalistes són figures alienes i tèrboles regides per les passions, mentre que el país hispatucional es governa per la raó i les justes lleis. Com passa amb Déu o Jorge Bucay, hi ha gent que hi creu i altres que no. Que pensen que no és més que la nova camàndula del nacionalisme espanyol de sempre. Hispaconsti s'ha de pronunciar amb un accent lleugerament nasal. I millor si s'acompanya amb un «o sea» marcadament *pijo*.

LA INDISOLUBLE (O LA CATORZE VEGADES INDISSOLUBLE)

Una altra de les formes que adopta el Regne. Més seriosa i rondinaire que la Hispaconsti. A la sentència contra l'Estatut, els savis juristes van escriure catorze vegades que Espanya era «Indisoluble». Per això, La Indisoluble és el Regne però en modalitat de combat. Té superpoders màgics i sagrats a mig camí entre *Joc de Trons* i *Superlópez*.

LIDE (LA IDEA DE ESPAÑA)

Una altra encarnació simbòlica de l'espanyolitat, més contundent encara que l'anterior. Si us hi fixeu, veureu que moltes institucions i gent notable del Regne solen dir que s'ha de promocionar o defensar «La Idea De España». Sovint per

LA REBEL·LIÓ CATALANA

sobre i en contra de l'Espanya mateixa, quotidiana, diversa i dispersa. Així, la LIDE seria aquella Espanya per la qual malden els agents imperials, els guardians del tresor simbòlic unitarista. Aquesta «La Idea De España» és la mateixa que van tenir Olivares, Patiño, la Restauració, la dreta republicana i molta gent demòcrata de tota la vida avui dia. Fa de mal dir en què consisteix exactament, però s'invoca a cada inauguració d'una línia de l'AVE, a cada acte a favor de la marca Espanya i quan guanya un mundial un equip esportiu amb catalans a l'alineació.

IUNEPCI

Indisoluble Unidad de la Nación Española, Patria Común e Indivisible. És l'encanteri, el conjur que apareix al títol 2 de la Constitució espanyola. No només es tracta d'una formulació jurídica, té poders taumatúrgics. Si es repeteix molt de pressa sota certes condicions lunars i en un lloc sagrat (la delegació del Govern, per exemple), té el poder de guarir secessionistes.

LA LUMBÀLGIA

Malaltia pròpia i crònica de La Idea De España. Té a veure amb els problemes de vertebració. L'aplicació constant de faixes ortopèdiques sobre la Península per tal de vertebrar-la segons els criteris de la LIDE ha causat més d'una guerra i força disgustos. Per guarir la lumbàlgia, el millor és la faixa fèrria. La ministra Magdalena Álvarez ja ho va dir en parlar de l'AVE radial: «Estamos cosiendo España con hilos de acero». Per tal d'aconseguir una bona vertebració, tota la política del Regne ha esdevingut una gegantina i centenària ortopèdia correctiva.

HISPAFRÈNIA

Malaltia cognitiva que sovint afecta els usuaris del discurs borbònic. El símptoma més evident és que, en una mateixa frase, es pot qualificar el procés sobiranista de fútil i de castròfic. De realitat i fantasmagoria. Fa que polítics d'algunes formacions sacrifiquin els millors anys de la seva vida de forma encomiable a combatre el sobiranisme tot dient que no té cap mena d'importància, que és cosa de quatre gats i que desapareixerà amb un lleu vol de toga.

MAD-PRESS

L'esbojarrada premsa de Madrid. Es caracteritza per fer més rendible el tema català que nosaltres mateixos. La mad-press es pot trobar (i comprar) a les seccions de ficció, terror, vampirisme gòtic i crim organitzat de qualsevol quiosc i llibreria. Alguns sociòlegs la consideren una tribu urbana, mentre que altres autors pensen que es tracta d'una forma de cultura pop força creativa.

MANTRA

Argument sobre la independència de Catalunya. Tant se val si és a favor o en contra. Seguint amb la tradició hispànica, el mantra és la versió tova del tradicional garrot, l'instrument d'argumentació natural i sostenible d'aquestes terres. El mantra es caracteritza per la seva immutabilitat davant dels fets contrastats o les rèpliques. El mantra és la versió laica de l'advocació a un sant miraculós. La fe i la repetició d'un mantra obren el miracle d'avorrir el contertulrà i portar-lo a la beguda. El mantra és la unitat d'informació de la mad-press com el bit ho és en un ordinador.

KALINQUISME

Expressió més popular del transvasament sentimental (s'explica més endavant). El kalinquisme és la reducció de la identitat espanyola al seu aspecte més dèbil, bàsicament esportiu. Té a veure amb allò que Michael Billig anomenà «nacionalisme banal». El nom ve de la popular cançó russa *Kalinka*, adoptada pel món simbòlic del Regne amb els enginyosos versos: «Yo soy español, español, español». L'autor tem i vol evitar els kalincaires catalans (que existeixen a cabassos) i voldria substituir-los per gent que faci una identificació cívica i republicana del país, aliena als valors de competició i victòria, i lluny de l'ètica de la samarreta mullada de Rondel a la Rambla.

LLUITA ANTI-AGE

Combat etern i desesperant contra l'Estat central. L'AGE és l'Administración General del Estado. Vol dir aquell poder que no és autonòmic ni municipal. L'Estat espanyol en la seva forma pura, sublim i desterritorialitzada. L'AGE manté els ministeris de Cultura i Sanitat encara que no hi tingui competències. Té una població aproximada de mig milió d'indígenes, tanta com Luxemburg. L'AGE centrifuga el dèficit tot i que no té el benestar, la salut o l'educació de les persones a càrrec seu. Els membres de l'AGE són els valedors perpetus i agents d'implantació de La Idea De España. Això té a veure amb la seva particular noció de lleialtat. Si en el món anglosaxó un funcionari és un «public server», és a dir, algú que es deu al públic, aquí són «funcionarios del Estado» que es deuen a l'aparell de poder que habita a l'Estrella de la Mort.

L'ESTRELLA DE LA MORT

Concepte central del llibre. Neix de la idea que l'Estat espanyol ha estat construït i resta vigilat i gestionat per una mena

d'elit imperial. Aquesta elit viu flotant sobre el cel de Madrid en una mena de bombolla de poder maligne que podríem anomenar «Estrella de la Mort» per la seva semblança tant en les sinistres funcions com en els defectes de construcció. Des de Carles V, l'Estrella de la Mort ha posat fi a qualsevol dissidència o diferència que pogués posar en perill la LIDE i el seu discurs únic (comuners, germanies, *irmandiños*, republicans, catalanistes...). Igual que la de la pel·lícula, l'Estrella de la Mort es troba per sobre del territori i utilitza els cacics locals per controlar les províncies. De l'Estrella de la Mort surt la LIDE, el discurs simbòlic que amenaça amb el raig mortífer del boicot i del veto a qualsevol que vulgui fugir. Dins l'Estrella de la Mort viuen, pensen i creixen les elits tradicionals: alt funcionariat, vella aristocràcia, diner nou i també els empleats simbòlics, és a dir, premsa, intel·lectuals, acadèmia, entreteniment...

L'Estrella de la Mort és l'Estat fet des de dalt. L'Estrella de la Mort es pot entendre també com una nau principal (*nave nodriza*), en referència a *Independence Day* o a la sèrie *V*. Com allà, també aquí, gent d'aspecte aparentment normal, viu en un fons de rèptils i menja rates de les clavegueres estatals més sòrdides.

ERC (ESPANYOLS RESIDENTS A CATALUNYA)

Els catalans, segons la Hispaconsti. Res a veure amb la formació política. Com que els espanyols som tots tan, tan iguals, els catalans només ens podem definir, a efectes administratius, com a ERC. Els ERC tenen les seves peculiaritats folkloriques que la Hispaconsti reconeix i valora, només faltaria, però no són sobirans. Tot el que vulguin decidir ho votaran amb la gran família constitucional dels espanyols. Que com més serem, menys ens mourem!

P&F (PROVÍNCIA I FOLKLORE)

Estat actual i destí natural de Catalunya i de la seva cultura dins el món globalitzat, l'Espanya constitucional i entre la gent cosmopolita i de món. Malson del qual fugirem amb república i independència.

REPUBLICÀ

Adjectiu relatiu a qualsevol aspecte de la Catalunya del futur. No té res a veure en aquest llibre amb ERC (el partit). El republicanisme és la finalitat última i el programa de moral civil que acull i alimenta la rebel·lió catalana.

BORBÒNIC

Persona que no veu necessària la República catalana. Poden ser unitaristes, gent d'esquerres que creu que tot el procés és només una operació burgesa de distracció o d'intel·lectuals urbans i viatjats que pensen que és millor queixar-se d'un règim decadent que apostar per la possibilitat d'un de nou. Gent que opta per la coneguda com a «actitud austrohongaresa»: delectar-se queixosament del col·lapse d'un règim afirmant-ne, alhora, orgullós, la defensa.

EL PROCÉS (VEGEU LA COSA)

Això on estem ficats. Si us trobeu una persona molt, molt, molt de la ceba o del pinyol, us dirà que es tracta del *Viatge a Ítaca*. Potser serà el *Camino a ninguna parte* si parleu amb un borbònic. Si us trobeu amb algú de la CUP, us dirà que es tracta de la *triple revolució*. I un d'ERC us parlarà d'*urgència*. L'autor l'anomena *rebel·lió catalana*. Per optimisme, radicalitat i perquè sona més català, més somiatruïtenc.

GLOSSARI

LA COSA

Versió civil i popular del «procés». En alguns bars fa temps que es pot veure a la pissarra la frase: «Prohibit parlar de la Cosa». La Cosa sol ser llarga, molesta, circular i plena de mantres. De tota manera, l'autor agraeix que la Cosa hagi substituït Mourinho en alguns fòrums populars. El caràcter autoirònic i clarament paròdic amb què molts aborden i parlen de la Cosa és una de les exhibicions més agradables i engrescadores de la civilització catalana d'avui.

I
MARXEM

LA REBEL·LIÓ CATALANA

«Cataluña es hoy una Comunidad Autónoma en estado de rebeldía».

PEDRO JOTA RAMÍREZ

Dia de Nadal del 2012

Fa una pila d'anys, els colons nord-americans van engegar una rebel·lió que es va convertir en una revolució política i va canviar la faç de la Terra. Aquella gent, quatre gats, desafiaren l'imperi més gran del món i, tot i així, el derrotaren. En la seva declaració d'independència van detallar els motius que els havien impulsat a desobeir la legalitat aleshores vigent. Potser us resultaran familiars. Els pares de la pàtria de Justin Bieber acusaven Jordi III de «negar-se a donar aprovació a lleis, la majoria de les quals convenients i necessàries per al bé públic». Ai, quins records em porta aquesta frase, dels anys que vam viure l'Estatut perillósament!

Però els greuges envers l'Estat continuaven: «Ha fet que els jutges depenguin únicament de la seva Voluntat». «Ha creat una gran quantitat de Noves Oficines i ha enviat un eixam de Funcionaris per assetjar i empobrir el nostre poble» (els faltava exigir solidaritat entre autonomies i ja hi seríem). Es queixaven que el rei «ha influït perquè l'autoritat militar sigui independent del Poder i superior a ell» (mira, com el títol VIII de la Constitució espanyola).

Finalment, els colons recriminaven a l'imperi el fet de «suprimir les nostres Cartes Constitutives, abolir les nostres Lleis més valuoses i alterar en la seva essència les Formes

dels nostres Governes». El que ens han dit, des de Felip V ençà, prou ho hem patit.

Aquells anys els fusells eren lents i mataven poc. Tot i així, molta gent va considerar que els motius eren suficients per enfrontar-se al més gran poder del planeta. Arriscar-se a perdre el mercat britànic i jugar-se el veto de l'Imperi davant la comunitat internacional.

Van encetar una rebel·lió sense moneda pròpia i pràcticament sense govern. I se'n van sortir.

Quan s'estudia la història de les emancipacions de nacions i pobles, es troben, si fa no fa, els mateixos motius: impostos, lleis i llibertats, greuges culturals...

Ara els catalans també estem en rebel·lia. Ho afirma Pedro Jota i això deu voler dir que la cosa és seriosa. El procés polític, que té com a punt solemne la declaració de sobirania del 23 de gener del 2013, ens fa incompatibles amb la Constitució del 1978. El nostre és ja, doncs, un moment destituent. Som una comunitat rebel.

Estem fent una rebel·lió tranquil·la, que no és pas una revolució (encara) per la modèstia dels seus plantejaments i la cordialitat de les seves formes, de la mateixa manera que tampoc no es tracta d'una revolta eixelebrada, ja que ve canalitzada i representada per les institucions del país. Rebel·lió que és nacional però que arrossega altres valors en construcció: republicanisme, una nova política, una catalanitat postnacional en un món que torna a encunyar identitats. I, a més, un debat sobre el paper dels pobles enfront de les grans institucions transnacionals del nostre temps com ara la Unió Europea o els mercats financers.

La rebel·lió catalana és pròpia, en el fons i en les seves formes, del segle XXI. I s'enfronta a esquemes i poders del XIX espanyol amb la mateixa força que qüestiona el paper mesell que ens obliguen a fer als pobles d'aquest món cruel anomenat Capitalisme Global.